

І.А. Свірепчук

ст. викладач

Національний технічний університет України «КПІ»

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ У СТУДЕНТІВ

Вивчення іноземної мови виступає в якості важливого інструменту успішної життєдіяльності людини в сучасному суспільстві та дозволяє вільно входити у відкритий інформаційний простір.

Значущість мовної освіти повинна підкріплюватися її особистісно орієнтованою цінністю, тому що вона пов'язана з індивідуально мотивованим і стимульованим відношенням окремої особистості до своєї освіти в цілому та мовної освіти особисто.

Зміст поняття «пізнавальна самостійність» не можна розкрити, знаходячись в одній площині, тому що структура даного феномена, представлена в самому загальному вигляді (самопізнання, самодіяльність, самоорганізація), вимагає системного підходу до його аналізу як до багатоаспектної особистісної освіти.

Проблема пізнавальної самостійності бере свій початок в античності і продовжує цікавити вчених.

Розглядаючи пізнавальну самостійність як педагогічний феномен, необхідно зазначити її значення в професійній діяльності майбутнього спеціаліста, котрий потребує самонавчання та саморозвитку.

Самостійність характеризується двома взаємопов'язаними факторами: сукупністю засобів – знань, вмінь та навичок, котрими володіє особистість; та відношенням особистості до процесу діяльності.

В історії педагогіки існували діаметрально протилежні концепції, котрі могли бути покладені в основу аналізу умов формування самостійності в процесі учбової діяльності.

Одна (Дж. Локк, И.Ф. Герbart) розглядала учня як пасивний об'єкт впливу, в який закладалася певна сума знань, вмінь та навичок.

Центральна ідея протилежної концепції (Ж.Ж. Руссо, Дж. Дьюї) – не заважати спонтанному прояву природних якостей особистості. Навчання ж може або сприяти, або заважати саморозвитку.

Деякі психологи та педагоги (А.Н. Леонтьєв, Л.С. Вигодський, С.Л. Рубинштейн та ін.) вважають, що розвиток самостійності є однією з кінцевих цілей навчання і відбувається не спонтанно, а в результаті педагогічного управління з боку вчителя, який передбачає активізацію самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

В педагогіці виділяють пізнавальну активність та пізнавальну самостійність. Активність характеризує ступінь участі в діяльності. Самостійність показує характер участі в діяльності.

Активність – це здатність та прагнення особистості до енергійного здійснення діяльності. Пізнавальна активність – це діяльнісний стан особистості, котрий характеризується прагненням до енергійного оволодіння знаннями при вольових зусиллях.

Пізнавальна активність свідчить про засвоєння студентом якоїсь теми, а також про наявність потреби в якісній пізнавальній діяльності.

Пізнавальна самостійність є одним з засобів активізації пізнавальної діяльності студентів. Пізнавальна самостійність є різновидом поняття «самостійність», який вживається як назва якості особистості і забезпечує високий рівень успішності в практичній реалізації задумів чи намірів в будь-якій діяльності.

Пізнавальна самостійність – це намагання та вміння самостійно мислити, здатність орієнтуватися в новій ситуації, знаходити свій підхід до рішення задачі (проблеми); бажання не тільки зрозуміти учбову інформацію, але й шляхи здобуття знань, критичний підхід до суджень інших, незалежність особистих суджень. Пізнавальна активність та пізнавальна самостійність - якості, які характеризують інтелектуальну здатність студентів до навчання. Вони проявляються та розвиваються в діяльності. Відсутність умов для проявлення активності і самостійності призводить до того, що вони не розвиваються. Ось чому тільки широке використання активних методів, які спонукають до мислення та практичної діяльності з самого початку навчання розвиває інтелектуальні якості людини, які в подальшому забезпечують її активність в постійному оволодінні знаннями та використанні їх на практиці.

Література:

1. Захарова, М.Е. Развитие познавательной самостоятельности у студентов в сфере освоения иноязычной профессиональной лексики / М.Е Захарова //Успехи современного естествознания. – 2011. -№1. – С. 175-176.

2. Минакова Т.В. Специфика развития познавательной самостоятельности студента в процессе изучения иностранного языка. /Т. В. Минакова// Вестник ОГУ. – 2000 - №3. - С.41-45.